

เรื่อง สอบธรรม

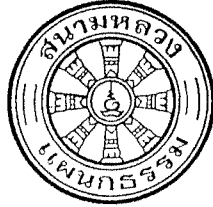
ของ

สยามหหลวงแผนกธรรม

ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันที่ ๓ - ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

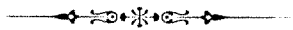

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันสอบธรรมสนามหลวง นับเป็นครั้งที่ ๖ ของปีการศึกษา ๒๕๕๐ ณ ประเทศอังกฤษ โอกาสนี้ ขอปรารถนาของท่านทั้งหลายตามสมควร

การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความสำเร็จในชีวิตตามที่ตนปรารถนาย่อมอาศัยการประพฤติตนตามธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ สมเด็จพระบรมศาสดาทรงสั่งสอนธรรมอันนำไปสู่ความสำเร็จนี้ไว้แล้วแก่พุทธสาวก ทั้งทรงปฏิบัติพระองค์ตามธรรมนั้นจนประสบผลสำเร็จตามที่ทรงปรารถนาให้เป็นตัวอย่างแก่พุทธสาวก ธรรมที่กล่าวถึงนี้คือบารมีธรรม ทั้ง ๑๐ ประการ อันประกอบด้วย ทาน , ศีล , เนกขัมมะ , ปัญญา , วิริยะ , ขันติ , สัจจะ , อธิษฐาน , เมตตา และอุเบกขา บุคคลผู้สามารถประพฤติตนตามบารมีธรรม ย่อมประสบความสำเร็จที่ปรารถนาอยู่เสมอก่อนที่จะประพฤติตนตามบารมีธรรมนี้ได้ ต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงบารมีธรรมทั้ง ๑๐ ประการ เมื่อมีความรู้แล้ว ก็ต้องมีความระลึกถึงความรู้นั้นได้อยู่เสมอ การที่ได้เช่นนี้สังคมไทยเรียกว่า มีสติปัญญา ผู้มีสติปัญญา ย่อมสามารถประพฤติตนให้ดำเนินไปตามบารมีธรรมจนประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

เพราะสติปัญญาเป็นความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การจัดการสอนพุทธธรรมตามหลักสูตรธรรมสนามหลวงเบื้องต้น จึงสอนให้รู้จักกับธรรมที่มีอุปการะมากที่ชื่อว่า สติ ก่อนแล้วจึงสอนให้รู้จักธรรมในหมวดอื่นที่สามารถนำไปประพฤติให้เกิดสุขประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้ ความรู้ที่เกิดจากการเรียนนี้ คือ ปัญญา นั่นเอง

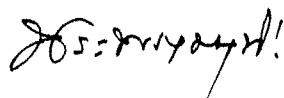
ดังนั้น นักเรียนผู้เรียนธรรมตามหลักสูตรธรรมสนามหลวง จึงเป็นผู้มีสติปัญญา อันเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาชีวิตตนเองไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่ตนปรารถนา ความสำเร็จที่เกิดขึ้นย่อมทำให้ได้ถึงความเป็นบัณฑิต สมตามพุทธภาษิตที่ตรัสไว้ว่า ชื่อว่าบัณฑิตย่อมทำประโยชน์ให้สำเร็จได้แล

(๒)

การสอบธรรมสนามหลวงวันนี้ เป็นส่วนวัดผลแห่งสติปัญญาในการเรียนพุทธธรรมของนักเรียน ดังนั้น นักเรียนพึงแสดงภูมิความรู้ตอบข้อสอบให้สมกับสติปัญญา ที่นักเรียนได้เพียรเรียนมาตลอดภาคการศึกษา

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาในกุศลกิจของทุกฝ่ายที่ช่วยกันสนับสนุนการเรียนการสอน และการสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีที่ทุกท่านได้ตั้งใจบำเพ็ญมาเพื่อเผยแผ่พุทธธรรมให้แพร่หลายไปในสังคม จงประมวลเป็นพลวปัจจัยหนุนนำให้ทุกท่านได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในกุศลกิจ และถึงความมั่งคั่งเกษมสุขในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าตลอดกาลเป็นนิตย์เทอญ.

(พระพรหมมณี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ชั้นตรี - โท - เอก

สอบในสนามหลวง
ประเทศอังกฤษ

วันที่ ๓ - ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

กระทั้ ธรรมเนียมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

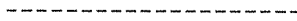
ณ ประเทศอังกฤษ
วันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

อดทน นาดิวตเตย.

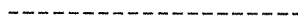
บุคคลไม่ควรลืมตน.

พ. ช.า. ดี.ส. ๒๗/๕๐๓.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อม
ความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทั้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. ธรรมเป็นโลกบาลจะค้ำครองโลกได้อย่างไร ?

ตอบ ธรรมหมวดนี้จะช่วยค้ำครองโลกให้พ้นจากวิฤตการณ์ต่างๆได้ เนื่องจากปัจจุบันโลกมีความวุ่นวายเกิดขึ้นหลายแห่ง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะละทิ้งธรรม คือ หิริและโอตตปปะ ไม่ละอายแก่ใจ ไม่เกรงกลัวต่อผลแห่งความชั่ว ขาดเมตตากฎา เห็นแก่ตัวจัด มีการเบียดเบียน กระทำทุจริตโดยวิธีการต่างๆ ฯ

๒. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงอยู่ในฐานะบุพการีของประชาชนอย่างไร ?

ตอบ เพราะทรงกระทำอุปการะแก่ประชาชนโดยไม่เลือกว่าเป็นใคร ดุจแสงจันทร์ส่องสว่างไปทั่วแม้แต่กระท่อมของผู้ยากไร้ ด้วยทรงประทานพระราโชวาทสั่งสอนให้รู้ดี รู้ชอบ พร้อมประทานความช่วยเหลือทุกอย่าง เพื่อให้ได้บรรลุผลเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน จึงชื่อว่าทรงเป็นบุพการี ฯ

๓. เหตุใดหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา จึงเน้นการทำใจให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองเป็นเรื่องสำคัญ ?

ตอบ เพราะใจสำคัญที่สุด ถ้าใจเศร้าหมองก็เป็นเหตุให้ทำชั่ว การทำชั่วมีผลเป็นความทุกข์ ถ้าใจหมดจดผ่องแผ้วก็เป็นเหตุให้ทำความดี การทำดีมีผลเป็นความสุข ฯ

๔. คำสอนที่นับเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาในโอวาทปาฏิโมกข์มีอะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ อย่างคือ

๑. เว้นจากทุจริต คือ ประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ

๒. ประกอบสุจริต คือ ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

๓. ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมอง มีโลก โกรธ หลง เป็นต้น ฯ

๕. ผู้ที่ประพฤตินโมทุจริตมีลักษณะอย่างไร ?

ตอบ ผู้ที่ประพฤตินโมทุจริตมักโลภอยากได้ของเขา พยาบาทปองร้ายเขา และเห็นผิดจากคลองธรรม ฯ

๖. การวางอุเบกขาในพรหมวิหารธรรมจะต้องทำอะไร ?

ตอบ จะต้องมีใจเป็นกลาง ไม่ดีใจเมื่อผู้ที่เป็นศัตรูแก่ตนประสบทุกข์ภัยอันตรายและได้รับความวิบัติ ไม่เสียใจเมื่อผู้ที่ตนรักประสบทุกข์ ฯ

๗. อริยสัจ ๔ ซึ่งเป็นหลักของเหตุและผล ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ?

ตอบ ประกอบไปด้วย

- ๑.ทุกข์ คือความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ
- ๒.สมุทัย คือเหตุให้ทุกข์เกิด
- ๓.นิโรธ คือความดับทุกข์
- ๔.มรรค คือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ฯ

๘. สังคหัตถุมีอะไรบ้าง ? มีประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ มี ๔ อย่างคือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา ฯ

มีประโยชน์ก่อให้เกิดความรักสมัครสมานสามัคคี ยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ฯ

๙. การฟังธรรมมีอานิสงส์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ มีอานิสงส์ ๕ อย่างคือ

๑. ผู้ฟังธรรมย่อมได้รับฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
๒. สิ่งใดได้เคยฟังแล้ว แต่ยังไม่เข้าใจชัด ย่อมเข้าใจสิ่งนั้นชัด
๓. บรรเทาความสงสัยเสียได้
๔. ทำความเห็นให้ถูกต้องได้
๕. จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส ฯ

๑๐. อบายมุขคืออะไร ? คนติดการพนันจะมีโทษอย่างไร ?

ตอบ อบายมุขคือ เหตุแห่งความฉิบหาย ฯ

คนติดการพนันจะมีโทษ ๖ อย่างคือ

๑. เมื่อชนะย่อมก่อเวร	๒. เมื่อแพ้ย่อมเสียตายทรัพย์ที่เสียไป
๓. ทรัพย์ย่อมเสียหาย	๔. ไม่มีใครเชื่อถือถ้อยคำ
๕. เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อน	๖. ไม่มีใครอยากแต่งงานด้วย ฯ

*****

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันอาทิตย์ ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. คำว่า “ศูทร” ในวรรณะทั้ง ๔ หมายถึงชนกลุ่มใด ?
ตอบ หมายถึงชนที่ใช้แรงงานเลี้ยงชีพ ปกติไม่มีการศึกษาเล่าเรียน ฯ
๒. ลุมพินีวัน เป็นสถานที่เกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะอย่างไร ?
ตอบ เป็นสถานที่ประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ ตั้งอยู่ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ ฯ
๓. พระราชบิดาทรงมอบสิทธัตถกุมาร เข้าศึกษาศิลปะวิทยาเมื่อมีชันษาเท่าไร ? และในสำนักใคร ?
ตอบ เมื่อทรงมีพระชันษาได้ ๗ พรรษา ในสำนักครุวิศวามิตร ฯ
๔. พระมหาบุรุษทรงอธิฐานเพศเป็นบรรพชิต ณ ที่ไหน ? มีใครเป็นพยาน ?
ตอบ ณ ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา มีนายฉันทะเป็นพยาน ฯ
๕. พระธรรมเทศนาถกณ์แรกที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงมีชื่อว่าอะไร ? ทรงแสดงแก่ใคร ?
ตอบ ชื่อว่าธรรมจักรกัปปวัตนสูตร ทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ มีโกณฑัญญะเป็นต้น ฯ
๖. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนามีชื่อว่าอะไร ? ใครเป็นผู้ถวาย ?
ตอบ ชื่อว่า วัดเวฬุวัน พระเจ้าพิมพิสาร พระราชาแห่งแคว้นมคธ เป็นผู้ถวาย ฯ
๗. พระอัครสาวกเบื้องขวาและเบื้องซ้ายของพระพุทธเจ้ามีนามว่าอะไร ?
ตอบ พระอัครสาวกเบื้องขวามีนามว่า พระสารีบุตร
พระอัครสาวกเบื้องซ้ายมีนามว่า พระมหาโมคคัลลานะ ฯ

ศาสนพิธี

๘. บุญพิธี หมายถึงอะไร ? แบ่งออกเป็นกี่ประเภท ?

ตอบ พิธีกรรมเกี่ยวกับการทำบุญในพระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ทำบุญงานมงคล ๒. ทำบุญงานอวมงคล ฯ

๙. วันมาฆบูชาหมายถึงวันเช่นใด ?

ตอบ หมายถึงวันบูชาในวันเพ็ญเดือนมาฆ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ในท่ามกลางพระสงฆ์สาวกจำนวน ๑,๒๕๐

รูป หรือเรียกว่า วันจาตุรงคสันนิบาต ฯ

๑๐. จงเขียนคำอาราธนาศีล ๕ มาดู ?

ตอบ มยํ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ รกฺขณฺตถาย ติสฺรณฺเน สห ปญฺจ สีลาณี ยาจาม

ทุติยมุปี มยํ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ รกฺขณฺตถาย ติสฺรณฺเน สห ปญฺจ สีลาณี ยาจาม

ตติยมุปี มยํ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ รกฺขณฺตถาย ติสฺรณฺเน สห ปญฺจ สีลาณี ยาจาม ฯ

*****

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาเบญจศิลป์เบญจธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันอาทิตย์ ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. คนเราเกิดมาศึกษาวิชาทางโลก พอให้รู้จักทางแห่งการเลี้ยงชีพก็พอแล้วมิใช่หรือเพราะเหตุไรจึงต้องศึกษาวิชาทางธรรมอีกเล่า ?

ตอบ ศึกษาแต่วิชาทางโลกเท่านั้นยังไม่พอ จำเป็นต้องศึกษาวิชาทางธรรมด้วย เพราะเป็นประโยชน์แก่การประพฤติตัวให้เป็นคนดีและดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยมีความสุข ส่วนวิชาทางโลก แม้จะเรียนจบสูง หากประพฤติตัวไม่ดี ย่อมมีแต่ความทุกข์ ไม่มีใครคบค้าสมาคม ฯ

๒. ในพระพุทธศาสนาที่พวกเรานับถืออยู่ทุกวันนี้ ได้บัญญัติอะไรไว้เป็นหลักเบื้องต้นสำหรับให้คนประพฤติความดี ?

ตอบ ศีล ๕ ฯ

๓. ถ้าโลกเต็มไปด้วยผู้มีศีล เว้นการเบียดเบียนล้างผลาญกันทั่วหน้า จะเป็นอย่างไร ?

ตอบ ชาวโลกจะปราศจากภัยเวร เว้นจากการเบียดเบียนกันและกันในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่เกิดความแตกร้างในหมู่มนุษย์ เกิดความไว้วางใจกัน และดำเนินไปสู่ความเจริญโดยลำดับ ได้รับความสุขความเย็นใจตราบเท่าชรา ฯ

๔. ตามหลักแห่งเบญจศิลป์ ผู้สมานรักษาพึงงดเว้นอะไรบ้าง ?

ตอบ พึงงดเว้นดังนี้ คือ ๑) ฆ่าสัตว์ ๒) ลักทรัพย์ ๓) ประพฤติผิดในกาม ๔) พุดปด ๕) เสพสุราเมรัย ฯ

๕. ตามหลักแห่งเบญจธรรม อะไรเป็นเครื่องสนับสนุนการรักษาศีลให้บริบูรณ์ ?

ตอบ กัลยาณธรรม ๕ คือ ๑) เมตตา กรุณา ๒) การทำมาหากินในทางสุจริต ๓) ความสำรวมในกาม ๔) ความมีสัตย์ ๕) ความมีสติรอบคอบ ฯ

๖. การประพฤติเหี้ยมโหดแก่สัตว์ไม่มีป्राณี ให้สัตว์ได้รับความลำบาก เช่น เอาประทัดผูกหางสุนัขแล้วเอาไฟจุด เพื่อให้สุนัขนั้นตกใจวิ่งไป เป็นต้น นับเข้าในการละเมิดศีลข้อใด ?
 ตอบ จัดเข้าในการละเมิดศีลข้อที่ ๑ การงดเว้นจากฆ่าสัตว์ ฯ
๗. คนทั้งหลายชอบและนับถือความจริงด้วยกันทุกคน เมื่อจะพูดจาปราศรัยก็พูดแต่ความจริงทำไมท่านบัญญัติการห้ามพูดเท็จไว้อีก เพื่อความประสงค์ใด ?
 ตอบ เพื่อป้องกันความบาดหมางแตกร้างในเรื่องพูดไม่จริง และรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ที่ทุกคนจะพึงได้ จึงทรงบัญญัติการห้ามพูดเท็จไว้ ฯ
๘. การตักเตือนให้สติ แนะนำสิ่งเป็นประโยชน์แก่เพื่อน คือลักษณะของกัลยาณธรรมข้อใด ?
 ตอบ กัลยาณธรรมข้อความซื่อตรง ฯ
๙. การไม่เพิกเฉย ไม่ปล่อยปละละเลยทอดธุระในกิจการงานที่ตนพึงทำ จนเสียหายไป รีบจัดทำให้เสร็จทันตามเวลาไม่ให้เกิดความเสียหาย เช่นนี้เรียกว่าความมีสติในเรื่องใด ?
 ตอบ เรียกว่า ความไม่เลินเล่อในการงาน ฯ
๑๐. เดินไปพบคนถูกรถชนแล้วทำการช่วยเหลือให้พ้นจากความตาย เช่นนี้จัดเป็นเมตตาหรือกรุณา ? เพราะเหตุไร ?
 ตอบ จัดเป็นกรุณา เพราะช่วยเหลือเขาให้พ้นจากความทุกข์ ฯ

*****

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

กระทู้ ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ
วันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

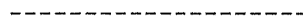

อิธ โมหติ เปจจ โมหติ กตปุญโณ อุกายตถ โมหติ
โส โมหติ โส ปโมหติ ทิสฺวา กมฺมวิสุทฺธิมตฺตโน.

ผู้ทำบุญแล้ว ย่อมบันเทิงในโลกนี้ ละไปแล้ว ย่อมบันเทิง ซึ่งว่าย่อม
บันเทิงในโลกทั้งสอง, เขาเห็นความบริสุทธิ์แห่งกรรมของตนแล้ว ย่อมบันเทิง
ปราโมทย์.

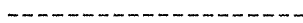
(พุทธ)

พ.ศ. ๒๕/๑๗.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาชิตซ้ำ
ซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้
ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. กัมมัญฐาน คืออะไร ? ในกัมมัญฐาน ๒ นั้น อย่างไรมุ่งจิตให้เกิดความสงบ อย่างไรมุ่งอบรมปัญญา ?

ตอบ กัมมัญฐาน คือ ที่ตั้งแห่งการงาน หมายถึงการงานทางใจ เป็นชื่อของวิธีฝึกใจให้เกิดความสงบ สะอาด ผ่องใส และเกิดปัญญา ฯ

สมถกัมมัญฐาน มุ่งฝึกจิตให้เกิดความสงบ วิปัสสนากัมมัญฐาน มุ่งอบรมปัญญา ฯ

๒. กิเลสสามได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ ได้แก่ กิเลสเป็นเหตุไคร้ คือราคะ โลภะ อิจฉา คือความอยากได้ อิสสา คือความริษยา อคติ ความไม่ยินดีด้วย อสังตฤทธิ ความไม่สันโดษ เป็นอาทิ ฯ

๓. กุศลวิตกมีอะไรบ้าง ? เมื่อเกิดขึ้นแล้วกำจัดอะไรได้บ้าง ?

ตอบ มี ๓ อย่าง คือ

๑. เนกขัมมวิตก คือความตรึในทางพรากจากกาม

๒. อพยบาทวิตก ความตรึในทางไม่พยายบาท และ

๓. อวิหิงสาวิตก ความตรึในทางไม่เบียดเบียนเบียด

เนกขัมมวิตก กำจัดกามวิตกได้ อพยบาทวิตก กำจัดพยายบาทวิตกได้

อวิหิงสาวิตก กำจัดวิหิงสาวิตกได้ ฯ

๔. ราคะ โทสะ โมหะ เป็นไฟเผาผลาญสันดานได้อย่างไร ?

ตอบ เป็นไฟเผาผลาญสันดาน ดังนี้

ราคะ คือความกำหนัด เมื่อเกิดขึ้น ย่อมทำให้ใจเศร้าหมองเร่าร้อนกระวนกระวายด้วยอำนาจความตรึในกาม ฯ

โทสะ เมื่อเกิดขึ้น ย่อมทำให้ใจขุ่นมัวเร่าร้อนกลัดกลุ้มอยู่ในจิต คิดหาทางแก้แค้นหรือทำร้ายคนอื่น เมื่อทำร้ายไม่ได้ก็เร่าร้อนอยู่ภายในจิต ฯ

โมหะ เมื่อเกิดขึ้น ย่อมทำให้ใจมืดบอด ไม่รู้ผิดรู้ถูก ทำให้ไม่รู้จักทางที่จะเปลี่ยนตนให้พ้นจากทุกข์ได้ ฯ

๕. ผู้ปรารถนาจะพ้นจากวิภวชน ๓ ควรปฏิบัติเพื่อตัดอะไรก่อน เพราะเหตุไร ?
 ตอบ ควรตัดกิเลสวิภวชนก่อน เพราะกิเลสเป็นเหตุให้ทำกรรม เมื่อทำกรรมก็มีวิบาก หากตัดกิเลสวิภวชนได้ กัมมวิภวชนและวิปากวิภวชนก็จะไม่มี ฯ
๖. ผู้ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาจะได้รับผลดีอย่างไร ?
 ตอบ จะได้รับผลดี คือ ทำให้กายวาจาเรียบร้อยปราศจากโทษ จิตสงบเยือกเย็นเป็นคนมีเหตุผล เกิดปัญญาสามารถรู้แจ้งเห็นจริงในสภาวะธรรม ฯ
๗. อนุပ္พพิทถาคีอะไร ? คนที่หลงเพลิดเพลินในกามสุข ควรแสดงอนุပ္พพิทถา ข้อไหนพอกจิตใจให้หายหลง ?
 ตอบ คือเทศนาที่แสดงไปโดยลำดับ เพื่อพอกอหังการของเวไนยสัตว์ให้หมดจดเป็นขั้นๆ ควรแสดงกามาที่นวกถากกล่าวถึงโทษแห่งกาม พอกจิตใจให้หายหลง ฯ
๘. พระพุทธคุณบทว่า อรหํ ใช้เฉพาะพระศาสดาเท่านั้น หรือว่าใช้กับพระสาวกได้ด้วย ? จงอธิบาย ?
 ตอบ ใช้เป็นคุณของพระสาวกด้วย แต่มีบทอื่นเข้าประกอบหมายความว่า สำหรับพระศาสดาใช้ว่า อรหํ สมุมาสมุพุทโธ สำหรับพระสาวกใช้ว่า อรหํ ชีณาสโว ฯ
๙. คนโมหจริตและสัทธาจริต มีพฤติกรรมต่างกันอย่างไร ?
 ตอบ คนโมหจริต เป็นคนเขลาหลงมกมาย เชื่องซึม ไม่มีเหตุผล คนสัทธาจริต เป็นคนเชื่อง่าย ฯ
๑๐. การเรียนรู้เรื่องกรรม มีประโยชน์อย่างไร ?
 ตอบ มีประโยชน์คือจะได้ตั้งมั่นอยู่ในกัมมัฏฐตาสัทธา ประพฤติแต่กรรมดี ละเว้นกรรมชั่ว และไม่เป็นมิจฉาทิฎฐิ ฯ

*****

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันอาทิตย์ ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. การเรียนอนุพุทธประวัติ มีประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ มีประโยชน์พอสรุปได้ดังนี้ ๑. ทำให้ทราบถึงประวัติและศาสนกิจของพระอนุพุทธะ
๒. ได้แบบอย่างในการรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา ๓. ได้ศรัทธาความเชื่อ และ
ปลาทะความเลื่อมใสในสังฆคุณ ฯ

๒. พระสังฆรัตนะ หมายถึงท่านผู้ใด ?

ตอบ หมายถึงท่านผู้ได้บรรลุนิติภาวะ คือ ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์บุคคลตั้งแต่
พระโสดาบันขึ้นไปถึงพระอรหันต์ ฯ

๓. คำว่า “ที่นี้ไม่วุ่นวายหนอ ที่นี้ไม่ขัดข้องหนอ” พระพุทธเจ้าทรงตรัสที่ไหน ? ตรัสแก่ใคร ?

ตอบ ตรัสที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน, ตรัสแก่ ยสกุณฑลบุตร ฯ

๔. พระธรรมเสนาบดี หมายถึงใคร ? และท่านดำรงตำแหน่งและเขตปกครองด้านไหน ?

ตอบ หมายถึง พระสารีบุตร ท่านดำรงตำแหน่งพระอัครสาวกเบื้องขวา และเขตปกครองด้าน
ผู้มีปัญญามาก ฯ

๕. พระมหากัสสปะ คิดอย่างไร ถึงได้ออกบวช ?

ตอบ คิดว่า ผู้ครองเรือนต้องคอยนั่งรับบาป เพราะการงานที่ผู้อื่นทำไม่ดี ฯ

๖. พระสาวกทั้งหลายไม่ให้อาหารพราหมณ์บวช เพราะเหตุใด ?

ตอบ เพราะรังเกียจว่า เป็นคนแก่ เมื่อบวชแล้วจักเป็นผู้ว่ายากสอนยาก ฯ

๗. พระอานนท์มีวัตถุประสงค์ใด ในการทูลขอพร ๘ ประการ จากพระพุทธองค์ ?

ตอบ พอสรุปได้ดังนี้ เพื่อป้องกันคนภายนอกตำหนิว่า อุบัติจากเพื่อต้องการลาภ, อุบัติจาก
ไปทำไม เพราะก็มีเพียงเท่านี้ พระพุทธองค์ยังไม่อนุเคราะห์, ฝ่ายอุบัติจากดุจเงา
แม้ธรรมนี้ก็ไม่รู้ว่าพระพุทธองค์ทรงแสดงที่ไหนเมื่อไร ฯ

ศาสนาพิธี

๘. พิธีทำวัตรสวดมนต์ คือพิธีเช่นไร ?

ตอบ คือ กิจวัตรที่พระภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกาต้องทำเป็นประจำ จนเป็นวัตรปฏิบัติ เรียกว่า ทำวัตร เช่น ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ส่วนกิจที่จะต้องทำในการทำวัตร คือ สวดมนต์ ได้แก่สวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย พิจารณาปัจจัย ๔ เป็นต้น ฯ

๙. วันธรรมสวนะ หมายถึงวันเช่นไร ?

ตอบ หมายถึง วันกำหนดประชุมฟังธรรม ชาวบ้านเรียกว่า วันพระ หมายถึง วันประเสริฐ เจริญ เพราะการฟังธรรม ย่อมทำให้ผู้ฟังเกิดปัญญา ฯ

๑๐. พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหนะ หมายถึงพิธีเช่นไร ?

ตอบ เป็นการทำบุญเพื่อระลึกถึงวันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากเทวโลก หลังจากที่เสด็จขึ้นไปจำพรรษาและตรัสพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เป็นเวลา ๓ เดือน ฯ

*****

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาอุโบสถศีล (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันอาทิตย์ ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. การถือศีลอุโบสถตามที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ เพื่อประโยชน์อะไร ?
ตอบ เพื่อหยุดการงานของฆราวาสแล้ว มาทำกิจกรรมทางพระศาสนา ฯ
๒. สิ่งเป็นเสมือนประตูของคนที่จะเข้ามาสู่พระพุทธศาสนา หมายถึงอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?
ตอบ หมายถึง พระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ฯ
๓. เมื่ออุบาสกอุบาสิกาเลิกนับถือพระพุทธศาสนาแล้ว ไปเข้ารับนับถือศาสนาอื่น สรรณคมน์ของเขาจะเป็นอย่างไร ?
ตอบ สรรณคมน์ของเขาย่อมขาด พ้นจากความเป็นพุทธศาสนิกชน ฯ
๔. การสมาทานรักษาศีลอุโบสถศีลของอุบาสกอุบาสิกา ท่านกำหนดไว้กี่ประเภท ?
ตอบ มี ๓ ประเภท คือ ปกติอุโบสถ ปฎิชาครอุโบสถ และปาฏิหาริยอุโบสถ ฯ
๕. การโกหก การดิฉินนินทา การว่าร้ายคนอื่น เป็นเรื่องและผู้รักษาศีลอุโบสถศีลพึงงดเว้นเมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้รักษาศีลอุโบสถศีล พึงพูดจาปราศรัยอย่างไร ?
ตอบ พึงเว้นจากการพูดเท็จ พูดแต่ความจริง อย่าดิฉิน อย่านินทา อย่าว่าร้ายคนอื่น ฯ
๖. การงดรับประทานอาหารในเวลาวิกาล เป็นกิจอย่างหนึ่งของผู้สมาทานอุโบสถศีลพึงปฏิบัติในเรื่องนี้ท่านกำหนดไว้อย่างไร ?
ตอบ กำหนดให้รับประทานได้ตั้งแต่เช้าจนถึงเที่ยงวัน พ้นจากกำหนดนั้นท่านห้าม ฯ
๗. การถืออุโบสถศีล ที่ผู้รักษาสล่อยวันและคืนให้ผ่านพ้นไปโดยปราศจากประโยชน์ ไม่สนใจในการประพฤติธรรม พังธรรม ละทิ้งการเจริญภาวนา จัดเป็นอุโบสถใด ?
ตอบ จัดเป็นโคपालกอุโบสถ ฯ
๘. อุโบสถที่ประเสริฐพิเศษโดยข้อปฏิบัติ ที่ผู้สมาทานรักษาพึงทำจิตที่เคร่งหมอง ให้สะอาดผ่องใส ด้วยการระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นต้น จัดเป็นอุโบสถใด ?
ตอบ จัดเป็นอริยอุโบสถ ฯ

๙. ในอุโบสถสูตรกล่าวว่า “ผู้รักษาศีลอุโบสถ เป็นผู้วางท่อนไม้” หมายถึงศีลข้อใด ?
ตอบ หมายถึง ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ฯ
๑๐. เมื่อรักษาศีลอุโบสถครบตามกำหนดแล้ว ผู้สมาทานพึงปฏิบัติอย่างไรต่อไป ?
ตอบ ผู้สมาทานรักษาไม่จำเป็นต้องทำกิจอื่น เพราะการสมาทานสิ้นสุดเอง ฯ

*****

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

กระทุ้ ธรรมคึษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ
วันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สพพปาปสสุ อกรณั กุสลสุสุปสมุพทา
สลจิตตปรีโยทปนั เอตั พุทธานสาสนั.

การไม่ทำบาปทั้งปวง การยังกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้
ผ่องแผ้ว, ๓ ข้อนี้เป็นคำสั่งสอนของท่านผู้รู้ทั้งหลาย.

(พุทธ)

พ.ศ. ๒๕๕๑/๓๕.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาชิตซ้ำ ข้อ
กัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ่างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติด
ต่อสมเรื่องกับกระทุ้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. คนเช่นไรชื่อว่าผู้หมกมุ่นอยู่ในโลก ? เช่นไรชื่อว่าผู้ไม่ข้องอยู่ในโลก ?
ตอบ คนผู้ไร้พิจารณา ไม่หยั่งเห็นโลกโดยถ่องแท้ ชื่อว่าผู้หมกมุ่นอยู่ในโลก บัณฑิตผู้พิจารณาเห็นความจริงแห่งสิ่งนั้นๆ ว่าฉันใดแล้ว ไม่ข้อง ไม่พัวพันในสิ่งอันล่อใจอันใคร ๆ ไม่อาจยั่วให้ติดด้วยประการใดประการหนึ่ง ย่อมเป็นอิสระแก่ตน ชื่อว่าผู้ไม่ข้องอยู่ในโลก ฯ
๒. สำรวมจิตอย่างไรจึงจะพ้นจากบ่วงแห่งมาร ? เจริญวิปัสสนา หมายถึงอะไร ?
ตอบ สำรวมอินทรีย์ไม่ให้ความยินดีครอบงำเมื่อเห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้อง โภจวิญญูพะอันท่าปรารภณา มนสิการกัมมัฏฐาน อันเป็นปฏิบัติภักซ์ต่อคามฉันท์หะมี อสุภกัมมัฏฐาน เป็นต้น เจริญวิปัสสนา คือ พิจารณาสังขารแยกออกเป็นชั้นร์ สันนิษฐานเห็นเป็นสภาพไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ฯ
๓. วิปากทุกข์ ได้แก่ทุกข์เช่นไร ?
ตอบ ได้แก่ วิปฏิสารคือความร้อนใจ การเสวยกรรมกรรมคือการลงอาชญา ความฉิบหาย ความตกยากและความตกอบาย ฯ
๔. เห็นอนัตตาอย่างไร จึงจะไม่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ?
ตอบ เห็นโดยมีโยนิโสมนสิการกำกับ จะได้กำหนดรู้สัจจะทั้ง ๒ คือสมมติสัจจะและปรมาตถสัจจะ กำหนดรู้สัจจะทั้ง ๒ อย่างนี้แล้วจะได้ไม่เอามาค้านกัน ฯ
๕. สัตว์โลกตายแล้วจะเกิดหรือดับสูญ มีอะไรเป็นเครื่องรับรองคำตอบนั้น ?
ตอบ ตายแล้วเกิด มีพระพุทธดำรัสว่า “ เมื่อจิตไม่เศร้าหมอง สุกตีย่อมหวังได้ เมื่อจิตเศร้าหมองจำหวังทุกคติ ” เป็นเครื่องรับรอง

๖. “จิตพ้นแล้ว จากอาสวะเนื่องด้วยกาม” คำว่า “อาสวะ” ในที่นี้หมายถึงอะไร ?

ตอบ หมายถึง กิเลสanusสัยคือกิเลสอันนอนตาม คือ หมกอยู่ในจิตตสันดาน ได้แก่ กิเลสอันเป็นเจ้าเรือน ฯ

๗. พระพุทธเจ้าทรงแสดงเรื่องความบริสุทธิ์ไว้อย่างไร ?

ตอบ แสดงว่า ทำบาปเอง ย่อมเศร้าหมองเอง ไม่ทำบาปเอง ย่อมหมดจดเอง ความหมดจดและความเศร้าหมองเป็นของเฉพาะตัว คนอื่นยังคนอื่นให้หมดจดหรือเศร้าหมองหาได้ไม่ ฯ

๘. การบำเพ็ญสมาธิในหัวใจสมถกัมมัฏฐานมีประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ มีประโยชน์ทำให้เห็นอรรถเห็นธรรมแจ้งชัด ทำอะไรย่อมสำเร็จได้ ดังพระพุทธดำรัสที่ว่า “สมาธิ ภิกษุเว ภาเวถ สมาหิโต ยถากุตฺตํ ปชานาติ.” ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงยังสมาธิให้เกิด คนผู้มีจิตเป็นสมาธิแล้วย่อมรู้ตามจริง ฯ

๙. พุทธานุสสติมีวิธีเจริญอย่างไร ?

ตอบ ผู้จะเจริญพุทธานุสสติพึงทำศีลให้บริสุทธิ์ ตัดปليโพธเครื่องกังวลใจเสียให้หมด อยู่ในที่สงบแล้วยังศรัทธาความเลื่อมใสและเคารพให้เกิดขึ้นในพระพุทธเจ้าแล้ว พึงบริกรรมนึกบทพระพุทธานุสสติโดยบทหนึ่งตามถนัด เช่นบริกรรมว่า พุทโธ ฯ เป็นต้น ในสมัยใดพระคุณของพระพุทธเจ้าปรากฏแก่จิต เกิดอุตสาหะจะประพฤติตาม ห้ามถีนมิหะเสียได้ ในสมัยนั้นเป็นอันสำเร็จผลมุ่งหมายแห่งกัมมัฏฐานนี้ ฯ

๑๐. ธรรมที่เป็นรากเหง้า เป็นเหตุเกิดขึ้นตั้งอยู่แห่งวิปัสสนา ได้แก่ธรรมอะไรบ้าง ?

ตอบ ได้แก่ สีลวิสุทธิ ความบริสุทธิ์แห่งศีล จิตตวิสุทธิ ความบริสุทธิ์แห่งจิต ฯ

*****

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธศาสนพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันอาทิตย์ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. ชมพูทวีป เป็นสถานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร ? ปัจจุบันได้แก่ประเทศอะไรบ้าง ?
 ตอบ เป็นดินแดนที่เกิดของพระพุทธศาสนา ปัจจุบันได้แก่ประเทศอินเดีย เนปาล บังกลาเทศ ปากีสถาน และภูฏาน ตั้งอยู่ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) ของประเทศไทย ฯ
๒. การแบ่งชนชั้นวรรณะ ทำให้เกิดผลเสียอะไรบ้าง ?
 ตอบ เกิดความแตกแยก, เกิดช่องว่างในสังคม, เกิดทิวฏิมานะในตัวเอง, ขาดความเป็นเอกภาพ ฯ
๓. เจ้าชายสิทธัตถะ ได้สดับข่าวการประสูติของพระโอรส แล้วเปล่งพระวาจาว่าอย่างไร ?
 ตอบ ราहुล์ ซาตฺ พนุรณฺ ซาตฺ แปลว่า บ่วงเกิดแล้ว เครื่องผูกเกิดแล้ว ฯ
๔. ใครเป็นผู้ถวายข้าวมธุปายาส แด่พระมหาบุรุษ ? ถวายวันใด ?
 ตอบ นางสุชาดาเป็นผู้ถวายๆ เช้าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี ฯ
๕. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรแก่ใคร ? ทรงแสดงที่ไหน ?
 ตอบ ทรงแสดงแก่ชฎิล ๓ พี่น้อง มีอรุเวลกัสสปะ นทีกัสสปะ และคยากัสสปะ ทรงแสดงที่ตำบลอรุเวลา เมืองราชคฤห์ ฯ
๖. อุปติสสปริพาชกได้ฟังธรรมจากใคร จึงได้ดวงตาเห็นธรรม ? มีใจความว่าอย่างไร ?
 ตอบ พระอัสสชิ มีใจความว่า ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระพุทธองค์ทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้นและความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระองค์มีปกติตรัสอย่างนี้ ฯ
๗. พระสารีบุตร สำเร็จพระอรหันต์ที่ไหน ? เพราะฟังพระธรรมเทศนาอะไร ?
 ตอบ ที่ถ้ำสุกรขาตา, เพราะฟังธรรมเทศนาชื่อว่า เวทนาปริคคหสูตร
๘. พระมหากัสสปะบวชด้วยวิธีใด ? เรียกการบวชแบบนี้ว่าอย่างไร ?
 ตอบ บวชด้วยการรับโอวาท ๓ ข้อจากพระพุทธเจ้า เรียกว่า โอวาทปฎิคคหุญปลัมปะทา ฯ

๙. บริโภคเจตีย์ หมายถึงเจตีย์ประเภทใด ?

ตอบ สิ่งของหรือสถานที่ที่พระพุทธเจ้าเคยใช้ มี บาตร จีวร ฎีกี วิหาร เป็นต้น ฯ

๑๐. การทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ปรารภเหตุใด ? ใครเป็นองค์อุปถัมภ์ ?

ตอบ ปรารภเหตุที่เหล่าเดียรถีย์ปลอมบวชในพระพุทธศาสนาเพื่อหวังลาภสักการะเป็นจำนวนมาก พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นองค์อุปถัมภ์ ฯ

*****

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชากรรมบถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๐

ณ ประเทศอังกฤษ

วันอาทิตย์ ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อเรื่องกรรม เน้นการกระทำของตนเองเป็นหัวใจสำคัญ
กรรมอันจะนำไปสู่สุคติและทุกคติ เรียกว่าอะไร ?
ตอบ กรรมอันจะนำไปสู่สุคติ เรียกว่า กุศลกรรมบถ ๓
กรรมอันจะนำไปสู่ทุกคติ เรียกว่า อกุศลกรรมบถ ๓
๒. ความดีหรือความชั่วของคนทั้งหลาย เกิดขึ้นทางใดบ้าง ?
ตอบ เกิดขึ้นทางทวาร ๓ คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ๓
๓. คนทั้งหลายอาศัยสิ่งล่อใจให้หลงระเริง จึงทำชั่วมีประการต่าง ๆ แต่เมื่อว่าโดยมูลอะไร
เป็นรากเหง้าให้คนทั้งหลายทำความชั่ว ?
ตอบ อกุศลมูล ๓ อย่าง คือ โลภมูล ๑ โทสมูล ๑ โมหมูล ๑ ๓
๔. อทินนาทาน แปลว่า การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ แต่ถ้าทำลายทรัพย์ของผู้อื่นให้
เสียหายเล่า จะตอบว่าอะไร ?
ตอบ จัดเป็นอทินนาทานเหมือนกัน เพราะทรัพย์นั้นมีเจ้าของหวงแหน ๓
๕. ความสามัคคีนั่นสร้างยาก แต่แตกหักง่าย อาศัยเพียงคำพูดก็ทำให้แตกสามัคคีได้
คำพูดที่มุ่งให้คนอื่นเกิดความแตกแยกกัน เรียกว่าอะไร ?
ตอบ เรียกว่า ปิสฺสนวจา การพูดคำส่อเสียด ๓
๖. คนที่ประพฤติดี ทางกาย วาจา ใจ อย่างสม่ำเสมอ จนเป็นที่รักของผู้อื่น เพราะปฏิบัติตาม
หลักธรรมใด ?
ตอบ กุศลกรรมบถ ๑๐ ๓

๗. เมื่อคิดผิดเห็นผิดก็ทำให้พูดผิดและทำผิด เช่น ปฏิเสธเรื่องบาปบุญ คัดค้านคำสอนทาง พระศาสนา เป็นต้น ท่านเรียกคนเช่นนี้ว่าอะไร ?

ตอบ ท่านเรียกคนเช่นนี้ว่า มีมิจฉาทิฎฐิ คนมีความเห็นผิดจากคลองธรรม ฯ

๘. พระพุทธเจ้าตรัสว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” ทรงสอนให้พุทธศาสนิกชน ประพฤติมโนสุจริตข้อใด ?

ตอบ ข้อว่าอพยาบาท การไม่พยาบาทปองร้ายเขา ฯ

๙. ศิลปะเป็นเหตุให้คนอยู่กันเป็นปกติ ไม่เบียดเบียนกัน ทำให้เกิดความสงบสุขในสังคม ดังนั้น ผู้รักษาศิลปะ จึงจัดเป็นผู้มีอุปนิสัยใด ?

ตอบ จัดเป็นผู้มีศีลูปนิสัย ฯ

๑๐. บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น ผู้ประพฤติสุจริตทางกาย วาจา และใจย่อมได้ รับผลเช่นไร ?

ตอบ ย่อมได้รับผล คือ เป็นเหตุให้ได้ไปเกิดในสุคติภูมิ มีมนุษย์และเทวดา เป็นต้น ฯ

*****

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและข้อสอบธรรมศึกษา

ชั้นตรี - โท - เอก

ภาษาอังกฤษ

สอบในสนามหลวง

ประเทศอังกฤษ

วันที่ ๓ - ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

Dhamma Essay

Elementary Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Saturday May 3, B.E.2551 (C.E. 2008)

Attānaṃ Nātivatteyya.

Don't over estimate yourself.

Khu. jā. tiṃsa 27/503.

Discuss the above Buddhist proverb, at the same time citing another proverb, and its reference, in its support.

You are required to write double-spaced. Essay of at least two pages on the answer sheet provided.

Given time 3 Hours

*****

Questions on the Dhamma

Elementary Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Saturday May 3, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. How does the Lokapala Dhamma protect the world?
2. How is His Majesty KingBhumipola a Pubbakari or a ready benefactor?
3. Why does the teaching of the Buddha focus on purifying the mind?
4. What are the main teachings of Buddhism in Ovadhapatimokkha?
5. What are the characteristics of mano duccharita?
6. Describe Upekkha (equanimity) practice?
7. What are the Four Noble Truths?
8. What are the Sanghahavathtu and what are their benefits?
9. What are the five benefits from listening to Dhamma?
10. What are the Apayamukha (couses of ruin). What are the six ways in which gambling is blameworthy?

*****

Given Time 3 Hours

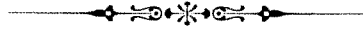
Questions on the History of Buddhism

Elementary Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Sunday May 4, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. Who are "Sudda" from the four castes of ancient India?
2. How is Lumbhinvanna concerned with the Prince Siddhattha?
3. When was the prince Siddhattha sent to school? And which school?
4. Where did the Mahapurisa (the Great Man) make a determination to become an ascetic? Who was a witness?
5. What is the name of Buddha's first teaching (Dhamma)? To whom did the Buddha teach?
6. What is the first Buddhist temple's name? Who was the donor?
7. Who are the Buddha's two great disciples?

Buddhist Rites

8. What is Puññavidhi (meritorious ceremony)? How many kinds of Puññavidhi are there?
9. On what day is Magha Puja? Give its significance?
10. Write the Five Precepts' **Request** down.

*****

Given Time 3 Hours

Questions on Monastic Discipline (Pancasala-Pancadhamma)

Elementary Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Sunday May 4, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. As human beings we take worldly studies to the degree that we can have a profession and live comfortably. Why do we need to study Dhamma?
2. In Buddhism, what are the basic principles for Buddhists to observe?
3. How would the world be if everyone observed the precepts?
4. What five things does a person who keeps the precepts avoid?
5. What are the five supporting practices that assist in keeping the precepts?
6. For one who torments animals, such as harassing a dog by tying firecrackers to its tail, which precept are they breaking?
7. Almost everyone respects truthfulness and honesty in speech.
Why did the Buddha make a rule about keeping right speech?
8. When one warns a friend of bad behavior, and advise what is beneficial-what kind of Kalyanadhamma is that?
9. Not to ignore and not to neglect his/her task or business which should be done, what kind of Sati (mindfulness) does he/she have?
10. If one goes to help a man who has been injured in a car crash, in one practicing Metta or Karuna?

*****

Given Time 3 Hours

Dhamma Essay**Intermediate Level****Examination, 6th time/2550****At England****On Saturday May 3, B.E.2551 (C.E. 2008)**

**Idha modati pecca modati
katapuñño ubhayattha
so modati so pamodati
disvā kammavisuddhimmattano.**

He who has done meritorious deeds rejoices both in his present life and in the hereafter. Seeing the flawlessness of his actions, he rejoices more and more.

(Buddha)

Khu. Dha. 25/17.

Discuss the above Buddhist proverb, at the same time citing another proverb, and its reference, in its support.

You are required to write double-spaced. Essay of at least three pages on the answer sheet provided.

Given time 3 Hours

*****

Questions on the Dhamma
Intermediate Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Saturday May 3, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. What is Kammatthana? For the two kinds of Kammatthana, which one aims to tranquility and which aims to mindfulness?
2. What is Kama-Kilesa?
3. How many of Kusalavitakka are there? What will be destroyed by the Kusalavitakka?
4. How do the Raga (lust), Dosa (hatred) and Moha (delusion) devastate one's character?
5. To be beyond the 3 Vatta (the cycle of rebirth), what should he/she do first? Why ?
6. What are positive things gained from observing the Tisikkha?
7. What is Anupubbigatha (graduated sermon)? Which of the Anupuddingtha should be preached to clean one's mind for a person who is attached with kamasukha (sensual pleasures)
8. According to the term "Araham", can it be used for the Buddha only or for any other his disciples? Explain
9. What are differences of Mohacarita and Saddhacarita persons?
10. What kind of benefits are to be gained from knowing about "Kamma"?

*****

Given Time 3 Hours

Questions on the History of Anu-Buddha

Intermediate Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Sunday May 4, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. What benefits are gained from learning the History of the Buddha?
2. Who are the Phra sangharatana?
3. The Phrase 'Here is not upsetting thus, Here is no distress" said by the Lord Buddha, where did he say this and to whom?
4. With whom is the title "Dhammasenapati-Commander in Chief of the law" used? In what trait is he considered foremost (Etadagga)?
5. Why did Phramaha Kassapa decide to ordain in Buddhism?
6. Why did the Buddha's disciples refuse to ordain Radha Brahma?
7. Why did Ananda request Eight Favors from the Buddha?

Buddhist Rites

8. What is the ceremony chanting?
9. What is Dhammasavana Day?
10. What is the ceremony of Devo-rohana alms giving?

*****

Given Time 3 Hours

Questions on Upoddatha-sila (Monastic Discipline)

Intermediate Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Sunday May 4, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. What benefit can one gain from observation of the Uposatha?
2. What is called "The Doorway to Buddhism"? What are its clauses?
3. In the case of a layman or laywoman who converts to another religion, can his/her Saranagamana be remained?
4. How many kinds of uposatha-sila should be observed?
5. False speech, gossip and blame are avoided for an Uposatha-sila observer, what kind of speech should they observe instead?
6. To eat at the wrong time is avoided for an Uposatha-sila observer, so in what period should one eat?
7. To observe the Uposatha-sila, day and night are spent without any benefit, without attention in learning dhamma, practicing dhamma and meditation- what kind of Uposatha is this?
8. What kind of Uposatha day proceeds in a way excellent for Dhamma, where one can cleanse the tired and sorrowful mind, making it bright and happy in recollection of the Buddha, Dhamma and Sangha?
9. According to the Uposatha Sutta, "the Uposatha observer is laying down a log". To which precept does this refer?
10. What more should be done on the Uposatha day by one who is observing the Uposatha precepts fully?

*****

Given Time 3 Hours

Dhamma Essay

Advanced Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Saturday May 3, B.E.2551 (C.E. 2008)

Sabbapāssa akaraṇaṃ
kusalasūpasampadā
sacittapariyodapanaṃ
etaṃ buddhānasāsaṇaṃ.

Not to do evil. To do good. To purify the mind. These are the Buddhas' instructions.

(Buddha)

Khu. Dha. 25/39.

Discuss the above Buddhist proverb, at the same time citing another proverb, and its reference, in its support.

You are required to write double-spaced. Essay of at least four pages on the answer sheet provided.

Given time 3 Hours

*****

Questions on the Dhamma

Advanced Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Saturday May 3, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. What kind of person is one who is called "engrossed in the world"? What kind of person is one who is called "one who is not engrossed in the world"?
2. What should be controlled to be free from the cycle of Mara? What does it mean to practice Vipassana?
3. What is Vipaka Dukkha?
4. How does one see Anatta as a Sammaditthi?
5. Whether one is annihilated or is reborn after death, what teaching can give us assurance?
6. "Mind is free from Kama-asava", what does the word 'Asava' mean?
7. How did the Lord Buddha teach about the purification of the mind?
8. What is the benefit gained from practicing Samadhi in Samatha-kammatthana meditation?
9. How does one practice Buddhanussati?
10. What is the root and cause of maintaining Vipassana properly?

*****

Given Time 3 Hours

Questions on the Life of the Buddha and his Noble Disciples

Advance Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Sunday May 4, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. How is the Jambudipa (the continent of the rose apples) concerned with Buddhism? Where is it in the present day?
2. What are the negative consequences that arise from the caste system?
3. After the Prince Siddhattha was informed about his new born son, what did he say?
4. Who offered The Great Man **Madhupayasa**? When?
5. To whom did the Buddha preach the Adittapariyaya Sutta?
6. Who preached Dhamma to Upatissaparibajaka so that he attained the Eye of Dhamma? Where?
7. Where did Phra Sariputta attain his Arahantship? What Dhamma did he listen to?
8. How was Phramaha Kassapa ordained? What is this process of ordination called?
9. What kind of Cetiya is called Paribhogacetiya?
10. Why was the Third Buddhist Council convened? Who was the Patron of the council?

*****

Given Time 3 Hours

Questions on Karmapattha (Monastic Discipline)

Advance Level

Examination, 6th time/2550

At England

On Sunday May 4, B.E.2551 (C.E. 2008)

1. Buddhist are taught to believe in Kamma with an emphasis on ones own actions. The kinds of kamma which lead to sugsti (Happy States) and duggati (evil states) are called...?
2. Through which three doors can wholesome and unwholesome occur?
3. There are more and more attractive materials to indulge, so bad kamma always appears; but what are the root behaviors that cause of these unwholesome states?
4. Adinnadana is not to steal things, but if one destroys things which are not ones own, how does this relate to the precept?
5. Hamony is hard to build but easy to break with just a single word. The kinds of speech that breaks harmony is called...?
6. A person of good bodily, verbal and mental behavior who is beloved by others has followed what teaching of wholesome dhamma?
7. Wrong thought and view cause wrong speech and wrong action to occur for example ignorance of what is unwholesome and wholesome, and is against the teaching of Buddhism. How is such a one called?
8. The Buddha said that "Hostile Action must be ended by not to be bent on revenge" Which Manosucatita did the Buddha teach to his followers to observe?

9. Sila is a cause to make people live together well, not to harm each other and to live peacefully in society. What Upanissaya is such a one?
10. "As one sows, so shall one reap" - for one who practices property (sujarit) in body, speech and mind what kind of result is to be expected?

*****

Given Time 3 Hours